

Virág Anett

Kétnyelvű könyvtár a brennbergi iskolában

A Brennbergi Általános Iskola könyvtára sok szempontból is bemutatásra érdemes, de ahhoz, hogy megismerhessük a működését, előbb a település és az iskola helyzetét kell vázolnom.

Brennbergbánya mintegy 12 km távolságban fekszik Soprontól, de közigazgatásilag hozzá tartozik, így az iskola fenntartója is a város önkormányzata. Erdőkön átvezető, kanyargós kis hegyi utakon juthatunk el a varázslatos hangulatú, egykori bányásztelepülésre. Ugyanis 1759-ben itt nyitották meg Magyarország első szénbányáját. Zömében osztrák és német nemzetiségű családok telepedtek le a szép völgyben, és ezt a területet a németül beszélő bányászok nevezték „égett hegy”-nek (Brennender Berg). A település neve 1793-ban lett hivatalosan Brennbergbánya. Mintegy kétszáz év után szűnt meg a bányászat, aminek következtében sok család munkalehetőség és megélhetés híján elhagyta a települést. Ma körülbelül hatszázan lakják.

Az oktatás az 1800-as évek közepén indult meg, és kezdetben német és cseh nyelven folyt. 1927 óta működik az iskola a jelenlegi épületben. A második világháború ideje alatt vezették be a háromféle: csak magyar, csak német, valamint magyar-német nyelvű oktatást. Ez 1945 után megszűnt, és csak magyar nyelven tanítottak. A 70-es évektől kezdve vezették be újból a német nyelv oktatását. A 80-as évek végén megszűnt az orosz nyelv tanítása, kötelező lett a német, megkezdődhetett a nemzetiségi nyelven folyó oktatás: alsó tagozatban ének és környezetismeret, felső tagozatban földrajz, vagy történelem tárgyból. Ma ismét nemzetiségi nyelvet oktató iskolaként működik intézményünk. Jelenleg az intézmény a Soproni Német Nemzetiségi Általános Iskola tagiskolájaként működik. A gyerekek első osztálytól fogva intenzíven, heti öt órában sajátítják el a németet. Ennek köszönhetően sok tanuló a nyolcadik osztály végére sikeres nyelvvizsgát tesz.

2005-ig működött Brennbergbányán, a kultúrház épületében, Sopron városi könyvtárának fiókkönyvtára. Sajnos a városi könyvtár csupán heti 4 órában tudta működtetni és nyitva tartani a fiókkönyvtárat. 2005-től azonban – a két intézmény által kötött megállapodás értelmében – a fiókkönyvtár az iskola könyvtárában áll az olvasók rendelkezésére. Így a fiókkönyvtár már heti 22 órában tart nyitva, az iskola könyvtára pedig több száz kötettel bővült, amelyeket a tanulók könnyen, iskolán belül elérhetnek. Ilyen mértékű állománybővülésről egy iskolai könyvtár álmodni sem mer, ugyanakkor a fiókkönyvtár számára is előnyös az együttműködés, hiszen szakképzett könyvtáros – az iskola könyvtárosa – jóval bővebb nyitvatartási időben szolgálja ki az olvasókat.

Az iskolai könyvtár számára más kapcsolatok is komoly előnyökkel járnak. Nemzetiségi iskola lévén, egy ausztriai és egy németországi tanintézménnyel is szoros testvériskolai kapcsolatokat ápolunk. A testvérintézmények eddig nem egy alkalommal ajándékozták meg könyvtárunkat német nyelvű regényekkel, ifjúsági művekkel és ismeretterjesztő olvasmányokkal. Ezek feldolgozásához elengedhetetlen, hogy a könyvtárostanár stabil nyelvismerettel rendelkezzen, e nélkül nem tudja szolgáltatni az idegen nyelvű irodalmat.

Sajnos a bőséges német nyelvű könyvkiálat ellenére tapasztalataim szerint csak kevés idegen nyelvű irodalmat kölcsönöznek a tanulók, mert komoly nehézségeket jelent számukra más nyelven olvasni. Legfeljebb azok bátorognak német nyelvű könyveket kézbe venni, akik második anyanyelvükként használják a németet.

Mint nemzetiségi intézmény, más előnyöket is élvez a könyvtár. Két folyóirat – a *Neue Zeitung* és a *Barátság* c. kulturális és közéleti lap – a kisebbségi önkormányzat támogatásával ingyen jut el iskolánkba.

Similar to the other countries of the European Union there is an ever growing interest in learning foreign languages in Hungarian schools. The number of the bilingual schools is more than 150 and 67 of them are primary and 97 of them are secondary schools. All of these have affect on the number of teachers' weekly hours, on the audio-visual aids and last but not least on the work of school libraries. So this question is the central topic of this number of our journal. The published articles correspond to that further efforts should be made in the given schools to the acquisition of schoolbooks, specialized textbooks, dictionaries and other aids of the second language of school.

So wie in anderen Mitgliedstaaten der Europäischen Union, wächst das Interesse für fremde Sprachen auch in Ungarn. Die Zahl der zweisprachigen Schulen liegt über anderthalb Hundert, 67 Allgemeine Schulen und 97 Mittelschulen. Das hat zur Folge, dass sowohl die Zahl der Unterrichtsstunden, als auch die Arbeit der Schulbibliotheken wächst. Mehrere der veröffentlichten Schriften sind einig darin, dass es weitere Anstrengungen braucht, den Schulen die Beschaffung der spezifischen Lehrbücher, Fachbücher, Wörterbücher und anderer Hilfsmittel zu ermöglichen.